

Tizennyolcadik Nemzetközi Nyelvészeti Olimpia

Ventspils (Lettország), 2021. július 19.–23.

Az egyéni verseny feladatainak megfejtése

1. Feladat

- ena 1, wija 2, wido 3, wi 4, idibi 5, benomi 6, waroewo 8, ije 9
- rati 10, mepina 20, joka rati 30, mepija 40, rati beo 50, moeto 60
- α -ma $10\beta = 10\beta + \alpha$ ($1 \leq \alpha \leq 9$, $1 \leq \beta \leq 5$)
- ije $10(\beta + 1) = ijema$ 10β ($1 \leq \beta \leq 5$)
- γ daemita moeto = $60 + \gamma$ ($1 \leq \gamma \leq 59$)
- moeto δ [ma γ ka $(\delta + 1)$] = 60δ [+ γ] ($1 \leq \gamma \leq 59$, $2 \leq \delta \leq 5$)

- (a) moeto waroewo 480
 ijema joka rati 39
 moeto wido ma benomi ka wi 186

- (b) 1 ena
 19 ijema rati = ije mepina
 26 benomima mepina
 104 wima mepija daemita moeto
 292 moeto wi ma wijama rati beo ka idibi

2. Feladat

- -ya összesség: homa- ‘borókalevél’ + -ya → homa-ya- ‘borókaág’
- N:-N (N = főnév):
 ha- ‘levelek’ + k’yawe ‘víz’ → ha:-k’yawe ‘tea’
- N:-A (A = melléknév):
 mu- ‘kenyér’ + chikwa ‘édes’ → mu:-chikwa ‘csokoládészelet’

•

	e. sz.	t. sz., anyag
egy szótagú tő	-’le	-we
több szótagú tő	-nne	-:we

- (a) 1. mo:chikwa datda:we — I. barackfák
 2. haya:we — G. szó szerint levélhalmok (valójában beültetett mezők)
 3. doko:ko mo’le — H. tyúktojás
 4. ma:chikwa — C. cukor
 5. mu:chikwa — J. csokoládészelet
 6. mulonne, mu’le — D. vekni kenyér
 7. mowe — E. gyöngyszemek
 8. ha:k’yawe — B. tea
 9. doko:ko shiwe — A. tyúkhús
 10. mo:chikwa mulo:chikwa — F. baracklepény

- (b) 11. **ade muwe** — O. *vérrögök*
 12. **beyanne** — P. *fűmező*
 13. **homa:we** — M. *borókalevelek*
 14. **ma:k'yawe** — N. *sós víz*
 15. **ma:k'ose** — S. *só*
 16. **ma'le** — K. *szemcse*
 17. **homayanne** — R. *borókaág*
 18. **mi'le** — L. *kukoricacső*
 19. **ade k'yawe** — Q. *vér*
- (c) 20. **be'le** — *fűszál*
 21. **chikwa** — *édes*
 22. **datdanne** — *fa*
 23. **ade = ade k'yawe** — *vér*
 24. **mulo:we** — *kenyér*
 25. **hawe** — *levelek*
- (d) 26. *sós* — **k'ose**
 27. *borókalevél* — **homanne**
 28. *darab hús* — **shi'le**
 29. *víz* — **k'yawe**
 30. *kukorica* — **miwe**
 31. *fűmezők* — **beya:we**
- (e) *sós tó.*

3. Feladat

- Szórend:
 - V(O)S (V = ige; O = tárgy; S = alany)
 - QVX (Q = kérdező elem)
 - (*melyik* | Qt)N(D)(A) (Qt = mennyiség, N = főnév, D = mutató névmások, A = melléknév)
- ige:
 - **le-** múlt idő
 - **bi-** jövő idő
 - **-si** alany = t. sz. (**-gisi-si** > **-gisesi**)
- főnév:

	e. sz.	t. sz.
<i>férfi</i>	tau	tauwau
<i>gyerek</i>	gwadi	gugwadi
<i>főnök</i>	guyau	gweguyau
<i>öregasszony</i>	namwaya	nunumwaya
~	e. sz. = t. sz.	
- nem (Cl):
 - férfiak: **te-** (Qt előtt); **to-**
 - nők/állatok: **na-**
 - gyerekek: **gudi-**
 - kenuk: **ke-**
 - dolgok (például kövek): **kwe-**
- mutató névmások: **(a-)ma-Cl(-si)(-we)-na**, **ma-to-** > **mto-**, **ma-na-** > **mina-**
- mennyiség: Cl-**vila** *hány?*, Cl-**tala** 1, Cl-**yu** 2, Cl-**vasi** 4

- (a) 14. **Navila vivila biyamata tomwaya mtona?**
Hány nőt fog meggondozni ez az öregember?
15. **Bikamkwamsi kweyu vivila minasina.**
Ezek a nők meg fognak enni két dolgot.
16. **Amagudina gwadi lekota?**
Melyik gyerek érkezett meg?
17. **Tevila tauwau bigisesi gugwadi gudigasisi?**
Hány férfi fogja meglátni a vad gyerekeket?;
Hány férfit fognak meglátni a vad gyerekek?
18. **Legisesi ketala waga vivila minasiwena.**
Azok a nők megláttak egy kenut.
- (b) 19. *Hány kenut láttak meg azok az öregasszonyok?*
Kevila waga legisesi nunumwaya minasiwena?
Ez a négy fehér férfi meg fogja gondozni ezt az okos gyereket.
- Biyamatasi gwadi magudina gudikabitam tevasi dimdim mtosina.**
21. *Hány gyerek fogja megenni ezeket a disznókat?*
Gudivila gugwadi bikamkwamsi bunukwa minasina?
22. *Melyik nő fogta meg azokat a szép halakat?*
Aminana vivila lebani yena minasiwena namanabweta?
23. *Két vad kutya meglátta azt az öregembert.*
Legisesi tomwaya mtowena nayu ka'ukwa nagasisi.

4. Feladat tV- CV₀ előtt:

	C = y	C ∉ {b, m, w, y}		C ∈ {b, m, w}
		V ₀ ∈ {e, ε, i, I}	V ₀ ∈ {o, o, u, u, a}	
V ₀ ∈ {e, i, o, u}		V = i		V = u
V ₀ ∈ {ε, o, I, u, a}		V = I		V = o

• $\tilde{V} \leftrightarrow \tilde{V}_0$

• $C\tilde{V}_0 > t\tilde{V}-C\tilde{V}_0$; $C\tilde{V}_0 > t\tilde{V}-C\tilde{V}_0$; $C\tilde{V}_0 > t\tilde{V}-C\tilde{V}_0$

• $N-CV_0$ ($N \in \{m, n, j, \eta\}$) $> n-tV-CV_0$

(a) $\acute{t}\acute{i}\acute{m}\acute{i}\acute{t}\acute{i}\acute{n}\acute{i}$ (* $\acute{t}\acute{u}\acute{m}\acute{i}\acute{t}\acute{i}\acute{n}\acute{i}$)

- (b) 1. rôtô — tórótótò
2. rèwǒ — tìrètòwǒ
3. bíkó — túbitúkó
4. jýé riyà — nítíyè tiritìyà
5. bék^wǒ — tóbétók^wǒ
6. ríyòrò — tírítìyòtùrò
7. h^wògà — tòh^wòtógà

5. Feladat Az ige szerkezete:

alany		idő		(tárgy-)	gyök	(-alany)
∅-	e. sz. 1. sz.	my ^{-C}	p ^{-V}	ik-		-naha
	e. sz. 3. sz. jövő idő					
tsi ^{-C}	e. sz. 2. sz.			aha-		
ts ^{-V}	t. sz. 1. sz.			si-		
ni ^{-C}		e. sz. 3. sz. múlt idő				
z ^{-V}						

∅-p-ik- = e. sz. 3. sz. jövő idő : e. sz. 1. sz. (nem *e. sz. 1. sz. jövő idő : e. sz. 1. sz.)

^C = mássalhangzó előtt, ^V = magánhangzó előtt

- (a) **aharapyryk** *én ölettelek téged*
mymyboro *ő majd harap bennünket* (nem ??én majd harapom bennünket)
uru *én aludtam*
tsiksiwynaha *mi vágtuk őket*
ikwak *én vadásztam*
ziksi *ő ment*

- (b) *mi majd esünk* **tsimynarahanaha**
én fürödtem **ikmoro**
te haraptál bennünket **tsikmyboro**
én majd várok rájuk **mysipery**
ő majd vár rájuk
én majd öllelek benneteket **pahaharapyryk**
ő majd ölel benneteket
te majd mész **tsipiksi**
én öltem őt **ibeze**